

עליר להמשיך לנגן

לפני כשנתיים הוחזק עיתונאי להופיע בפני המיקרופון בתכנית קול ישראל: "איוה חמשה תקליטים היות לוקח אתך לאי בודד? העיתונאי, יעקב גל, לא בחר כדוגמת האיש שהופיעו בתכנית קודמות, ביצירת מופת של המוסיקה הקלאסית. בחינתו היתה שונה, ביטאה את החרדה והעצבנות של התקופה, כללה בעיקר את יצירותיהם של מלחינים מודרניסטיים, מהן נשקף אישקט המציין את הווה העולם הזה, אשר כה חסר למתבודד על אי. יעקב גל לא סכח לכלול כיצירה חממית שית את הסימפוניה הששית לציקובסקי. עתה גילתה אלמנתו, הפסנתרנית דינה אברך, 26, את סוד בחירת הששית של ציקובסקי: גל שיתף את דינה בבחירת היצירה הקליטתה, סבר שלא יוכל להסתגר באיבוד מבלי להצטייד בכי כה גדול על החיים והמוות המתקרבים תמידית."

המוות בא. בשבת האחרונה לפני פטירתו באה דינה, ממנה העלים צחצח בית החולים את מחלתו האנושה של גל, לבקרה, ישבה על דרגש לרגלי המטה. גל נמנם, דרך החלון השתפך רדיו בצלילים עיום של החלק האחרון מתוך הששית של ציקובסקי. דינה הרגישה פתאום ש... היא יודעת שהמוות בא. היא ניסתה לטאטום את אוזניה בעצמה, גפן לא להקשיב. אך הצלילים חזרו. גל התעורר לפתע, החל מזמזם את נושא המוות שעדיין בקע מתוך המקלט. באותו שבוץ נערכה הלחיתה של גל. כלידת תל"אביב בעלת חוש הומור ושיחה מפולפלת ושטפת, היתה דינה מילדותה ילדה בלתי רגילה. מגיל שלוש, בו הוכתה לראשונה בסנוורים, בשמעה דרך חלון חדרה ברחוב ברנר התל"אביבי צלילי פסנתר מן הדירה שממול, נמשכה אל הכלי בעל המנועעים הרבים, הניחה לחברותיה הקטנות לשחק לבד, לגדולות לבחור לעצמן שמלות וללכת למסיבות בלעדיות. כיוצאת דופן סבלה בעיקר מ"חול" בטחון עצמי ילדו אי"הבנה של אנשים אתם באה במגע, גל נטע בה בטחון בעצמה. "אני מתרגשת מדי" אחר מספר

דינה אברך-גל, פסנתרנית מה מבטא תקופה: יצירות מופת או חרדה?

שנות חיורה, נישא הוגג. יחדיו החלו לתכנן את עתידם. העתיד הקרוב היה רחוק — סיבוב באירופה, בקנדה, בו היה על דינה לנגן, על גל לכתוב כשליח מעריב. אך במקום ארמון שאיו, בו עמד להיערך הקונצרט הראשון של דינה בלחית התזמורת פאריסאית, הופיעה הפסנתרנית בבית החולים ליד מיטת בעלה, שמעה ממנו בקשה אחרונה: "אחר מותי עליך להמשיך לנגן יהיה מה". לפני כשכועיים הקשיבו אלפי מאזינים ליצילי הוריאציות הסימפוניות של צור פרנק והרפסודיה לפסנתר ותזמורת של ליסט, נגנו בעיקר מן העמקות המוסיקאיות של הפסנתרנית הצעירה שלוחה ע"י תזמורת "קול ישראל". ככל אומץ אמתה, לא השביעה דינה את רצון עצמה. כלאחר הופעתה הראשונה עם התזמורת הפילהרמונית לא חסכה גם עתה בקורת חריפה מעצמה. אמרה דינה: "אני מתרגשת מדי. אני מרגישה כמישהו שידוע שהוא יכול לעשות דברים נפלאים אך שאינם מתממם שים בשלמותם. בגלל כמשוליים נפשיים עליהם עליו להתגבר". למעצור נמצא פתרון: קיום הבטחה שניתנה לפני חודשים מעטים, לרגלי מיטתו של גוסס. להמשיך לנגן, ויהי מה."

אך עתה שסירי, משרתו הנאמן של פארוק, יושב בכסא ראש הממשלה — נפתחה שוב הדרך בפני כרים: יומיים אחרי חזרתו לאלכסנדריה, הופיע שמו ברשימת השירים. במשרתו החדשה, אין כל ספק כי ינסה להגשים את אשר איים מדי יום על הירדנים: "אני אסדר אתכם..."

המנונים יאשיכו להתנון

חלמי סלים הוא עיתונאי מצרי צעיר בעל עתיד מזהיר. כבר עתה, בגיל 28, הוא עורך את מדור המכתבים בשבועון אל-מוסאווה, גדול שבועונים מצרים. המיוחד לימדור זה הוא שחלמי נותן בו עצות שימוריות ביותר ומצליח להפנות את השומת לב המוסדות לכל מקרי העזל שהקוראים התינוגו עליהם.

אולם השבוע נתן העיתונאי המצליח עצה שהורידה את קרנו. כאשר קורא מפורט תופיק, באזור הסואץ, שלח מכתב זל"מוסאווה בו התריע נגד התפשטות השימוש בחשיש ובסמים משכרים ותבע מהשבועון שיגש למסע הסברתי בשטח זה, ענה עורך המדור: אמנם התפשט הנוהג הנפסד הזה בכל שכבות האוכלוסיה, בכך אשמה בעיקר מדינת ישראל העוסקת בהברחת הסמים לימצרים. אך אילו רצתה הממשלה לחסל את הסחר המביש, די לה להפכו רשמי, להטיל עליו דמי מכס גבוהים ביותר, בצורה שרק העשירים המופלגים יוכלו להרשות לעצמם את השימוש בו. ולמי זה איכפת אם חבורת עשירים מנוונת תתנון קצת יותר?

אולם בתשובה הכתובה בסגנון עשיר, נוגע ללב, לא חשב חלמי על אפשרות אחת שתצמצם מהצעתו: אם המחיר הרשמי של הסמים יהיה כה גבוה, מדוע יפסיקו המבריחים להמשיך בהברחתם?

הלבנון

הנהגים מפרי הגן

הלבנון הוא כמו גן פורה אשר אין איש יכול לאכול מפריו אם אינו שייך למשפחה — או לכל הפחות יודי המשפחה. ראש המשפחה הוא בישארא אל-חורי, נשיא המדינה. אך אין הוא עוסק בהקצבת פירות הגן למקורבים — זה לא יאה לתפקידו הציבורי המכובד. הוא משאיר את המלאכה לאחיו, השייך סלים אל-חורי.

אך השייך סלים אינו רק אחיו של הנשיא — הוא גם ממלא תפקיד יושב ראש בית הנבחרים וראש מפלגת השלטון, הוא האיש אשר יכול לעשות ממשלה או לשבור אותה, הוא הקובע בכל ענייני הקצבות והענקות תמורת שירותים. אפילו אנשי האופוזיציה יודעים שלא כדאי להרגיזו מעבר לגבול מסויים.

המוזל יושארא מוזל. הרקובן פשה כבר בכל דבר ואיש במדינה, נאנח גיורג נקאש, עורך לוריאן, העיתון הצרפתי הביירו-תי, במאמר ראשי. רק הצבא נשאר נקי ובלתי נגוע והוא אשר בסופו של דבר, יאלץ לתקן את המצב.

מאמר זה, שלא היה, למעשה, אלא תביעה להקים דיקטטורה צבאית עורר מיד את חמת הכל בלבנון. העורך הנכבד מזכיר לנו מעשייה אודות חולה המרחף בין חיים ומוות על שולחן ניתוחים — כאשר כל הנחון לו הם גלולה ונשימת אוויר צח, השיב השבוץ עון אל-צ'אד, כי למרות שאל-צ'אד הוא שבועון בלתי-חלופי, אין הוא בעד שינוי הדיקטטורה הקיים.

נכון שהמשטר הדימוקרטי בלבנון נכשל, הוא כתב. אבל אין האשם בו — המנהיגים הם שגרמו לכשלונו. מספיק להחליף אותם במנהיגים יותר טובים והכל יהיה בסדר. ואשר לדיקטטורה צבאית עלינו לזכור כי לכל ארץ תנאים משלה. אפילו אם השחיתות הציבורית אצלנו דומה לזו השוררת בסוריה שזונה ארצנו בכל זאת מסוריה."

בעיקר נבהלו אנשי האופוזיציה מהצעת הדיקטטורה הצבאית כי האיש שיעמוד בראשה, הגנרל שהאב (האיש החכם, הכנה והישר), קורא לו אל-צ'אד, הוא גם כן איש המשפחה, גם הוא רשום ברשימת ההענקות של השייך סלים.

לדעתם, ניתנת הבעיה לפתרון פשוט: הסתלקות השייך סלים אל-חורי. מבלי לה"כנס לפרטים, הם אומרים, די לומר שאין זה מוסרי או מקובל כי אחי הנשיא יהיה גם פעיל בזירה הפוליטית — ועוד איוו פעילות!

בהצעתו המנוכחת, כדי לפגוע בסיכויי אני למכרה לפי שוויה האמיתי. "האם נכון הדבר שנתת טס כסף כשי לאחמד ביי?" שאל אותו השופט. השאלה לא הפתיעה את העד. "בודאי. היתה זאת מתנה שיגרתית, ללא כל מש"מכובד נוהג לקבל ממעריצים. גם כבוד השופט קיבל בודאי לא פעם מתנות כאלה." הקצינים שישבו באולם פרצו בצחוק: עם איש כזה טוב לעשות עסקים, הוא יודע כיצד להסתדר. ואו החליט השופט לדחות

מצרים

"יתכן..."

ישיבת בית-המשפט המצרי העליון דן במשפטי הנשק המקולקל היתה הפעם ישיבת צבאית: הנאשם העיקרי היה אדמירל, עדין היו אנשי צבא ברובם ואילו נאשם שני, נמוך דרגה, היה רבי-סרן לשעבר בחיל-התותחנים. אשר לקהל, הוא היה מורכב בעיקרו קציני צבא שבאו לחזות בחכמים. הראשון שנקרא להעיד היה רבי-סרן פו

קצינים מצריים במשפט הנשק המקולקל מי בעצם אשם: אחמד או מחמוד?

את הישיבה. לכשתחדש, יביא פהמי הורחות שמכר את האנייה במחיר שהיה, לי מעשה, נמוך יותר ממה שהעריך מומחה בינלאומי. "אני אוכיח לכם שעשיתי מעשה הקרבה לאומי גדול," הוא הבטיח. "אתה בודאי גם תוכיח שהפסדת בכל ה"עסק ותבקש שהממשלה תרחם עליך ותפ"צה אותך," נישא אחד הקצינים במקום. פהמי חיך. "יתכן..." הוא השיב.

יפהיפות לשימוש המלך

משפירסם חוסיין סירי באשא, ראש ממשלתה החדש של מצרים. את רשימת שרי ממשלתו, נודע לראשונה על יצירת משרה חדשה: שר לענייני החצר המלכותית. השר: כרים תאבת ביי. לא היה זה החידוש היחיד במינו: זו הפעם הראשונה שמצרי ממוצא סורי-לבנוני מונה שר, הפעם הראשונה שחברות בממשלה הוענקה לעיתונאי מקצועי, אנטישמי מושבע. על השר החדש כותב צבי שש: פגשתי את כרים תאבת לראשונה לפני כשלושים שנה, עת התחלנו שנינו את ה"קרירה העיתונאית שלנו. בשבילו היתה זאת התחלה קלה: אביו, כליל ביי תאבת, היה עורכו הראשי של אל מוקטם, שופרו הבלתי-רשמי של הנוצרי העליון הבריטי במצרים.

חיש מהר הוכיח כרים כי היה נעדר כל חוש הומור. לעומת זאת היה לו כשרון אחר: הוא ידע להתרשם לכל הגבוה ממנו. והוא גם אהב כסף. לא היתה ידעיה שלא היה מוכן לפרסם בעיתונו תמורת כמה לירות. בשל אהבה זו אף נטש את עיתון אביו והצטרף למייסדי עיתון חדש, אל מסרי. הוא פנה לבנקאים יהודים שילחו לו את הכסף הדרוש, אך אלה כמובן סרבו כי כבר אז היה כרים תאבת ידוע כשונא יהודים. (אני אסדר אתכם, היה אומר לי מדי יום כמדון העיתונאים).

באשא ובי למכירה. יום אחד הורידע פארוק בריב: כרים תאבת הוא האיש היחיד בכל מצרים אשר הוא מאמין בו אמונה שלמה. מחפשי רכילות סיפרו שלכרים היה עיסוק נוסף לעיתונאות: גילוי יפהיפות לשימוש המלך. אם כן, היה שכרו גבוה: המלך יצר משרה מיוחדת בשבילו — יועץ המלך לענייני עיתונות. במשרתו החדשה צבר כרים הון גדול ממכירת תוארי "באשא" ו"ביי" לכל משלם הוא מכר משרות ממשלתיות, מינויים בצ"בא — כל אשר ניתן למכירה — עד כי נהאס באשא תבע לפטרו ולגרשו ממצרים, אחרת יפרסם הוודע בעיתונו התכתבות אינטימית בין המלך ליועצו, ופארוק נאלץ להענות.

אד בוקטור, לשעבר קצין חיל התותחנים. "כאשר פלטנו לפלסטין," הוא העיד, "לא היינו מוכנים לפעולה. אולם הודות לקנינות גדולות — בעיקר של תותחים וטנקים כב"דים — הורמה רוח חילינו וזכינו לנצח חונות." הוא המשיך לתאר את אותן קצינות: "אמר לי שסוכן שלנו קנה פגזים של 75 מ"מ שלא היו ראויים לשימוש. ערכת כמה נסיונות ואמנם נוכחתי לדעת כי היו אייאלה פגמים בייצור. נסעתי לאיטליה ו"השגחתי על פעולות תיקון הפגזים, ולכש"בוצעו התיקונים רכשתי אלף פגזים נוס"פים ושלחתי אותם למצרים. אמרו לי אחר"כך שהפגזים הוציאו עשן בשעת הירייה — אך מי שמע מעולם על אבק שריפה שאינו מוציא עשן?"

איש לא ידע להשיב על שאלה כה מקצועיות. במקום זה שאל יושב-ראש בית-המשפט בקול קטט: "זה כל מה שיש לך לומר נגד ההאשמה בקבלת שוחד מאותו סוכן?" הקצין הוודק: "זה מספיק!" הוא ענה. קשה להאמין. אחריו עלתה דרגת ה"אדמירל אחמד בור ביי, לשעבר מפקד הצי המצרי. ההאשמה נגדו: קניית אניית דלק (טנקר) במחיר מופרז.

כאיה לאיש בורגתו (לשעבר) הודיע ה"אדמירל בקול מדוד: "זאת טעות גדולה. כל העניין נעשה בדרך העררי בחוץ-לארץ, שעה שסגני היה אחראי. כנראה ששמו של סגני, הנומה מאד לשמי, הוא שגרם לטעות המצערת." שם הסגן: אדמירל מהמוד בור ביי.

אחמד ביי המשיך לגולל את הפרשה: אדם כמה חסן עזו פנה למשרד המלחמה וה"מיה בהצעה למכור לו את האנייה לוצייה במחיר 22.500 לירות מצריות — הצעה שנדחתה. כעבור כמה חודשים, פנה איש אחר, סוחר בשם מחמוד פהמי, במחיר למכור את אותה אנייה, הפעם במחיר 31.500 לירות מצריות, בחוספת 10% דמי עמילות — וההצעה נתקבלה.

"כמה שזה קשה להאמין," הכריז הא"ר מריל, "פרטים אלה נכונים. רק דבר אחד יש לזכור: לא אני שקיבלתי את ההצעה השנייה כי אם סגני מחמוד ביי. אני הייתי בשליחות בחוץ-לארץ."

כמו כל המתנגד. אז נקרא עד נוסף: הסוחר מחמוד פהמי, שמכר את האנייה. גם הוא התנגד בצורה טיפוסית למעמדו: פניו קרנו מאופסטימויות, דבריו אמרו בטחון. אם יש רמאי בכל העסק, הוא הכריז חגיגתי, הריהו אותו חסן עזו. הצעתו למכור את האנייה במחיר כה נמוך היתה בדיחה חסרת טעם שהרי מעולם לא היתה לו רשות לתוך במכירת האנייה. הוא ידע שאני עמדתו לא יציע אותה לממשלה ואז הוא פנה אליה